

Ελληνικός
Οργανισμός
Εγκεφαλικών

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

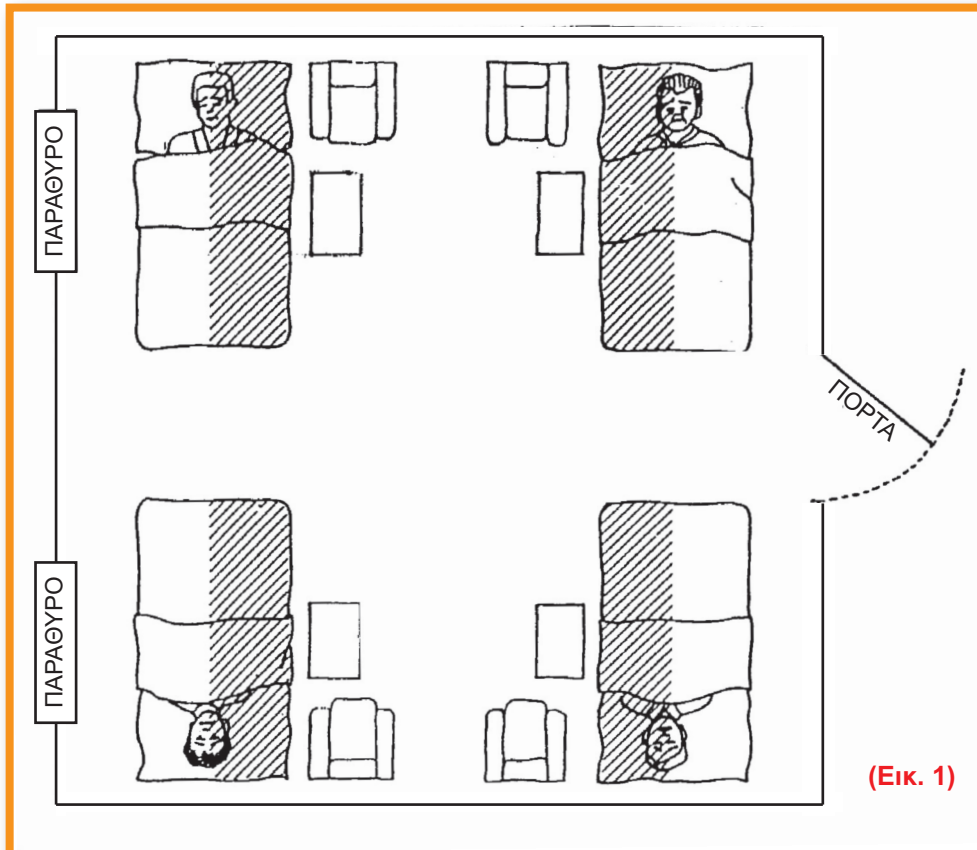
Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΑΡΡΩΣΤΟΥ

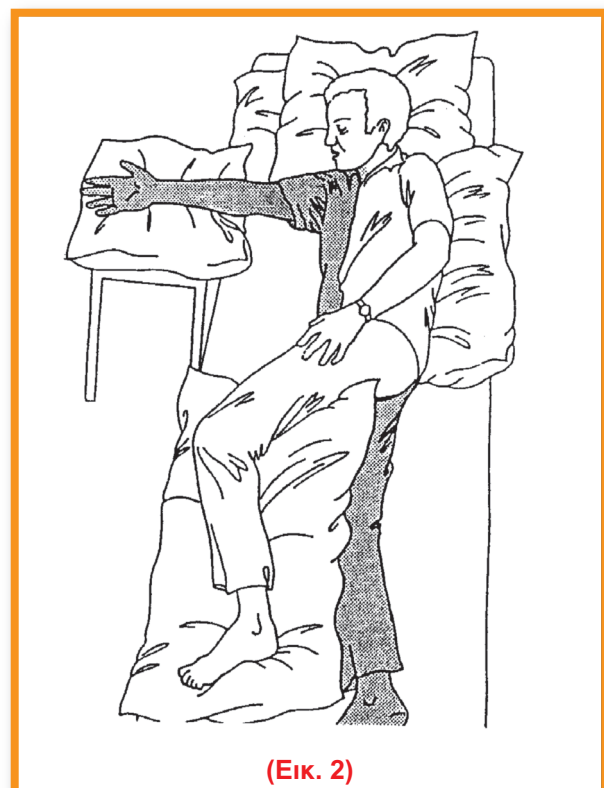
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΡΩΣΤΟΥ (Εικ. 1)

Ο άρρωστος πρέπει να δέχεται πολλά ερεθίσματα στην πειραγμένη πλευρά.
Το δωμάτιό του πρέπει να είναι διαμορφωμένο έτσι ώστε όλες οι δραστηριότητες να γίνονται από την πλευρά που έχει την ημιπληγία.

ΞΑΠΛΩΜΑ ΣΤΟ ΠΛΑΪ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΙΡΑΓΜΕΝΗ ΠΛΕΥΡΑ (Εικ. 2)

- **Το κρεβάτι** : εντελώς επίπεδο.
- **Το κεφάλι** : εντελώς σταθεροποιημένο.
- **Ο κορμός** : ελαφρώς προς τα πίσω, στερεωμένος με μαξιλάρι στην πλάτη και στους γοφούς.
- **Ο πειραγμένος ώμος** : προς τα εμπρός.
- **Το πειραγμένο χέρι** :
 - *τεντωμένο 90% μπροστά
 - *καλά ακουμπισμένο σε μαξιλάρι σε χαμηλό τραπέζακι δίπλα στο κρεβάτι
 - *η παλάμη στραμμένη επάνω.
- **Το πειραγμένο πόδι** : ίσια προς τα κάτω με ελαφρά λυγισμένο γόνατο.
- **Το καλό χέρι** : ακουμπισμένο στον κορμό ή σε μαξιλάρι.
- **Το καλό πόδι** : σε θέση βηματισμού πάνω σε μαξιλάρι.

ΞΑΠΛΩΜΑ ΑΝΑΣΚΕΛΑ (Εικ. 3)

- **Το κεφάλι :** σε μαξιλάρι, όχι ανασηκωμένο.
- **Οι δύο ώμοι :** στερεωμένοι με μαξιλάρι.
- **Το πειραγμένο χέρι :**
 - *ακουμπισμένο ίσιο σε μαξιλάρι σε μικρή απόσταση από τον κορμό
 - *ο ώμος ίσιος
 - *τα δάκτυλα τεντωμένα.
- **Ο πειραγμένος μηρός :**
 - ίσιος και στερεωμένος με μαξιλάρι.

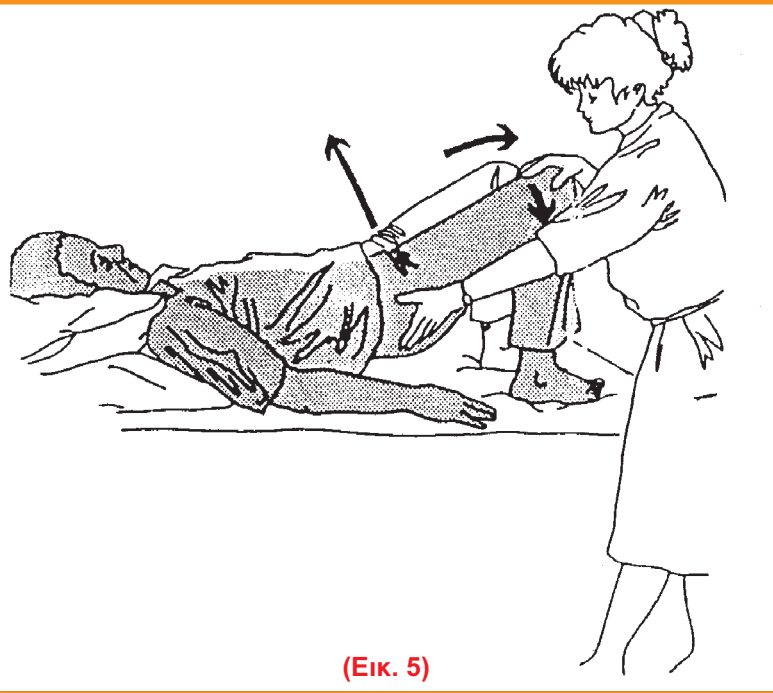
ΞΑΠΛΩΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΛΕΥΡΑ (Εικ. 4)

- **Το κεφάλι :** άνετα στερεωμένο σε ευθεία με τον κορμό.
- **Ο πειραγμένος ώμος :** αρκετά μπροστά
- **Το πειραγμένο χέρι :**
 - *σε μαξιλάρι
 - *οριζόντιο σε ορθή γωνία από τον κορμό.
- **Το πειραγμένο πόδι :**
 - *μηρός και γόνατο ελαφρά λυγισμένα
 - *γάμπα και πέλμα στερεωμένα σε μαξιλάρι
- **Το καλό πόδι :** τεντωμένο

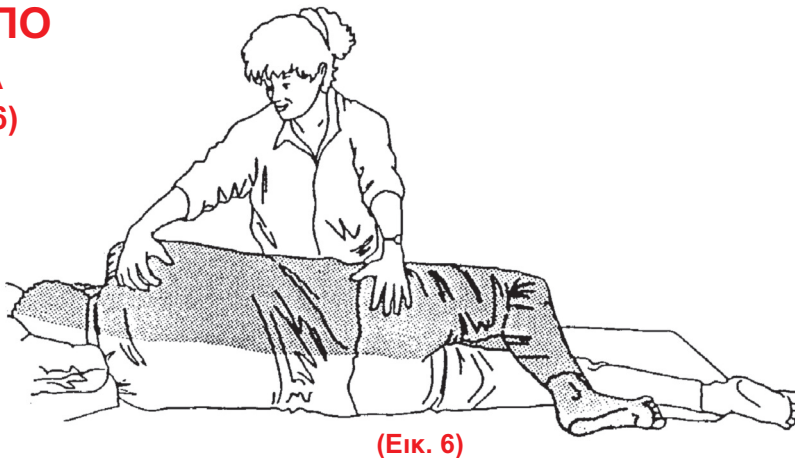
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΛΑΓΙΑ (Εικ. 5)

- **Ο άρρωστος** : ξαπλώνει με λυγισμένα γόνατα και τις φτέρνες κοντά στους γοφούς του.
- **Διευκόλυνση** : σπρώχνουμε τα γόνατα προς τα κάτω, όρθια πάνω από τα πέλματα.
*με το άλλο χέρι οδηγούμε τη λεκάνη προς τα πάνω και προς τα πλάγια.
- **Οι ώμοι** : τους μετακινούμε προς τα πλάγια με τη βοήθεια του μαξιλαριού, μέχρι να έρθει ο κορμός σε ευθεία θέση.

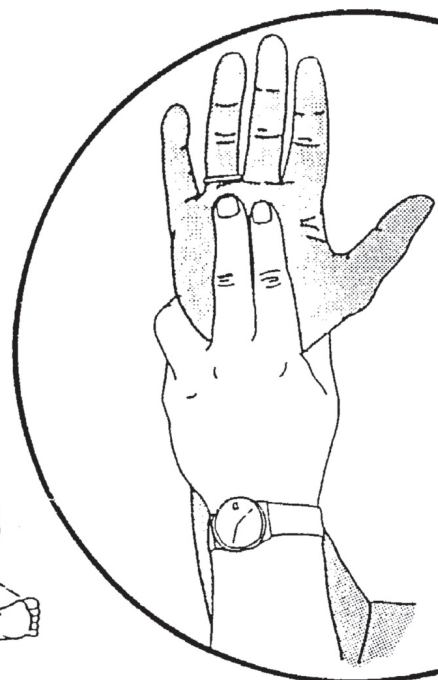
ΓΥΡΙΣΜΑ ΣΤΟ ΠΛΑΪ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΛΕΥΡΑ Παθητικός άρρωστος (Εικ. 6)

- Το πειραγμένο γόνατο λυγισμένο.
- Τα χέρια πιασμένα μαζί.
- Γυρίζουμε τον άρρωστο κρατώντας τον από τον ώμο και το γοφό.
- Αργότερα ξαναγυρίζουμε τον άρρωστο.

ΓΥΡΙΣΜΑ ΣΤΟ ΠΛΑΪ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΠΛΕΥΡΑ Ενεργητικός άρρωστος (Εικ. 7)

- Ο άρρωστος κρατά τα χέρια μαζί.
- Οδηγούμε το πειραγμένο πόδι κρατώντας το από το γοφό και από το πέλμα.

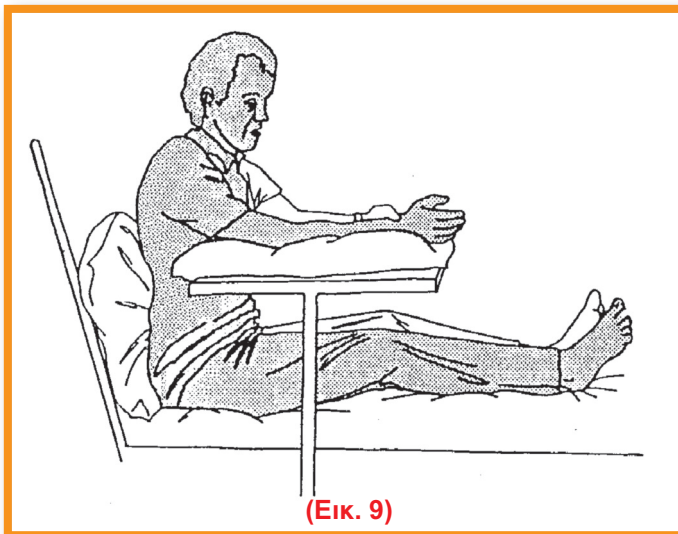
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΪ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΙΡΑΓΜΕΝΗ ΠΛΕΥΡΑ

Ενεργητικός Άρρωστος (Εικ. 8)

- Βοηθούμε κρατώντας τον πειραγμένο ώμο και πόδι.
- Ο άρρωστος φέρνει από πάνω το καλό πόδι και χέρι.

(Εικ. 8)

(Εικ. 9)

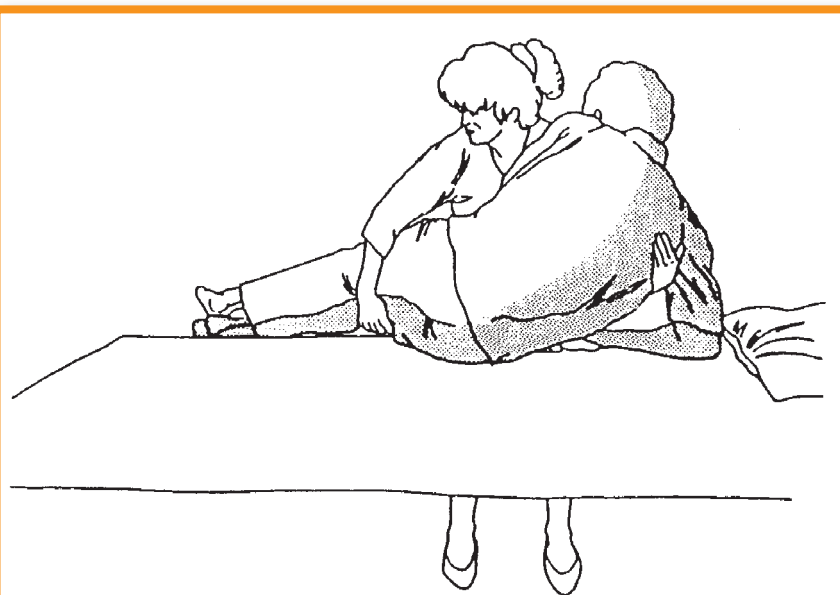
ΚΑΘΙΣΜΑ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ (Εικ. 9)

- **Το κρεβάτι :**
 - * το πάνω μέρος του κρεβατιού όρθιο.
 - * μαξιλάρι στο κάτω μέρος της πλάτης.
- **Το κεφάλι :** αστήρικτο, να κινείται ελεύθερα.
- **Ο κορμός :** ίσιος
- **Η λεκάνη :** σε ορθή θέση, το βάρος μοιρασμένο ίσια στα οπίσθια.
- **Τα χέρια :** μπροστά οι αγκώνες στηριγμένοι σε φορητό τραπέζακι με μαξιλάρι.

ΑΠΟ ΞΑΠΛΩΜΕΝΟΣ ΚΑΘΙΣΤΟΣ

Παθητικός άρρωστος (Εικ. 10)

- Τραβάμε γυρνώντας τον άρρωστο με την πειραγμένη πλευρά κάτω.
- Ο άρρωστος στερεώνεται με το καλό χέρι στην άκρη του κρεβατιού.

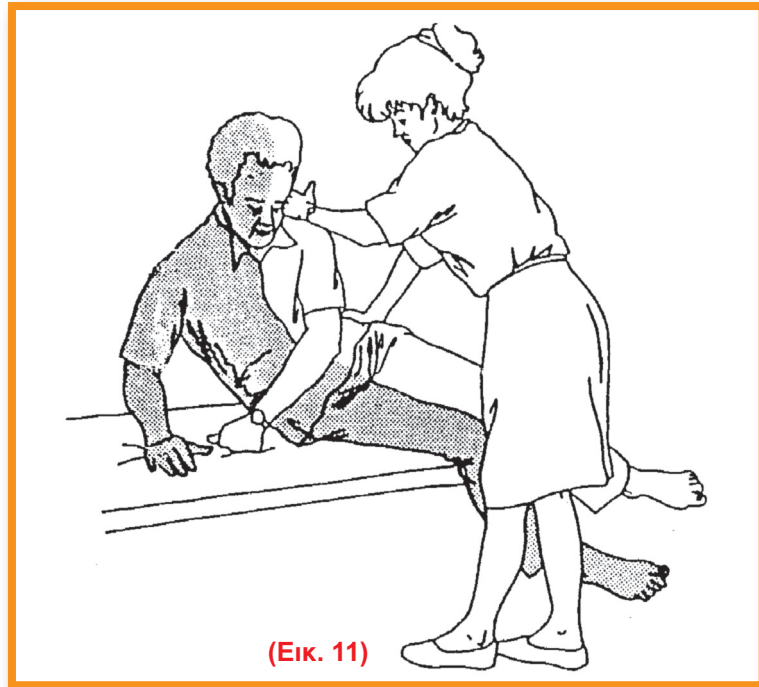

(Εικ. 10)

ΑΠΟ ΞΑΠΛΩΜΕΝΟΣ ΚΑΘΙΣΤΟΣ

Ενεργητικός άρρωστος (Εικ. 11)

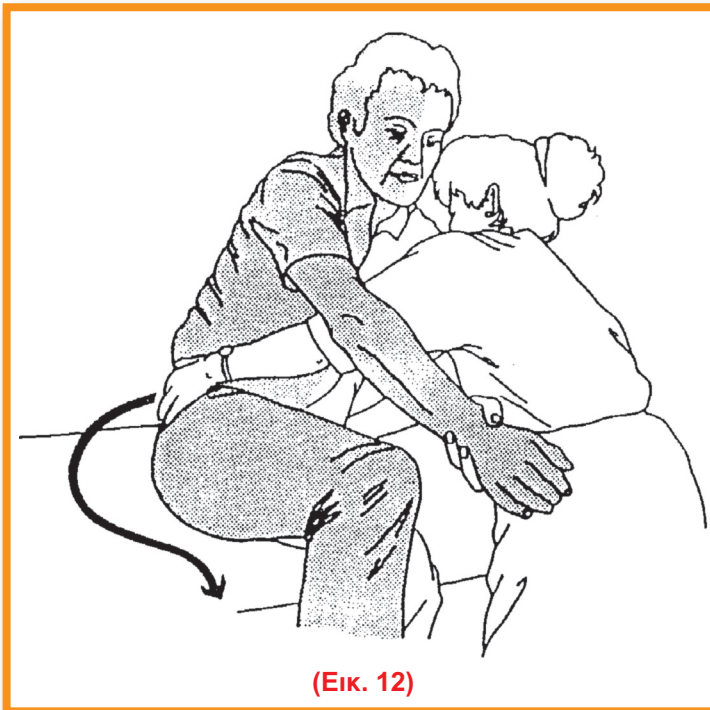
- Ο άρρωστος με την πειραγμένη πλευρά κάτω, ανασηκώνεται κρατώντας με το καλό χέρι την άκρη του κρεβατιού.
- Ο θεραπευτής κατευθύνει την κίνηση κρατώντας τον καλό γοφό και σπρώχνοντας τον καλό ώμο κάτω.

(Εικ. 11)

ΠΕΡΠΑΤΗΜΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΙΣΘΙΑ

Παθητικός άρρωστος (Εικ. 12)

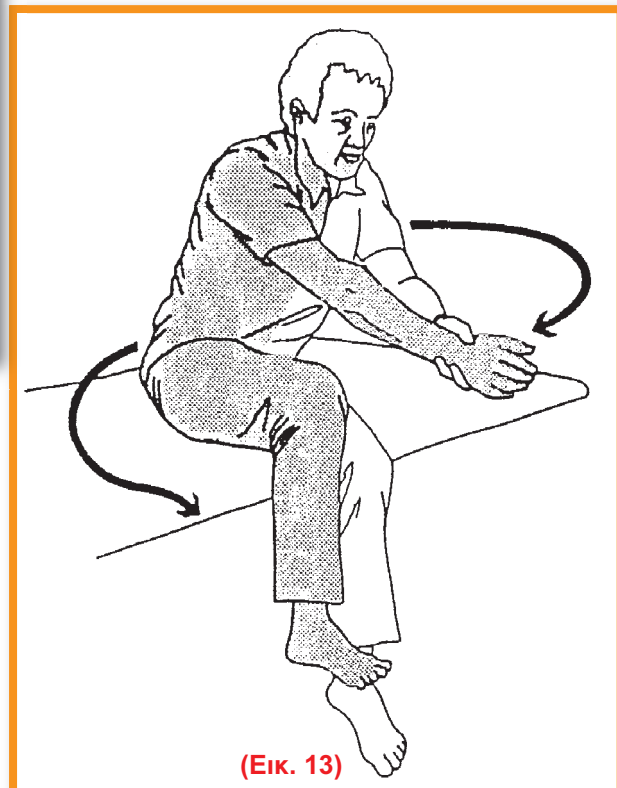

(Εικ. 12)

- Το βάρος του αρρώστου μετατοπίζεται από το ένα στο άλλο οπίσθιο κι έτσι 'περπατά' μπροστά.
- Ο άρρωστος κρατά το πειραγμένο χέρι μπροστά.
- Κάνετε εναλλασσόμενες συντονισμένες κινήσεις μεταξύ των ώμων και της λεκάνης.

Ενεργητικός άρρωστος (Εικ. 13)

- Ο άρρωστος συνεχίζει να κρατά το πειραγμένο χέρι μπροστά.

(Εικ. 13)

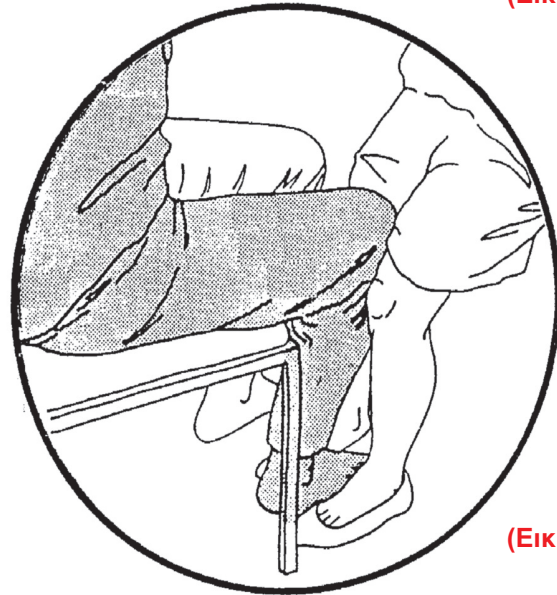
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΚΑΡΕΚΛΑ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ

Παθητικός άρρωστος (Εικ. 14, 15)

- Η θεραπεύτρια στέκεται μπροστά στον άρρωστο.
- Στηρίζει το ίδιο πειραγμένο χέρι και το κρατά ανάμεσα στο χέρι της και τον κορμό της και οδηγεί τον άρρωστο από τους ώμους.
- Το πειραγμένο γόνατο του αρρώστου παγιδεύεται ανάμεσα στα γόνατα της θεραπεύτριας.
- Το βάρος του σώματος μεταφέρεται μπροστά πάνω στα πόδια του.
- Οδηγώντας τους ώμους μπροστά και προς τα κάτω, η λεκάνη του αρρώστου σηκώνεται.
- Η θεραπεύτρια τότε με τα χέρια της στα οπίσθια του διευκολύνει τη μεταφορά του βάρους: σε όλη τη διαδικασία το πειραγμένο πόδι ελέγχεται με τα γόνατα της θεραπεύτριας

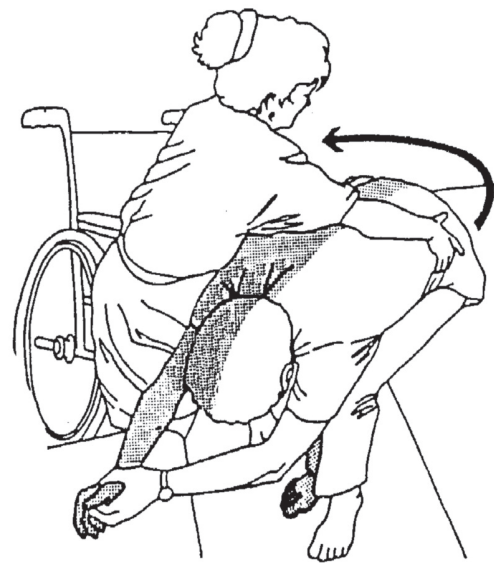
(Εικ. 14)

(Εικ. 15)

Ενεργητικός άρρωστος (Εικ. 16)

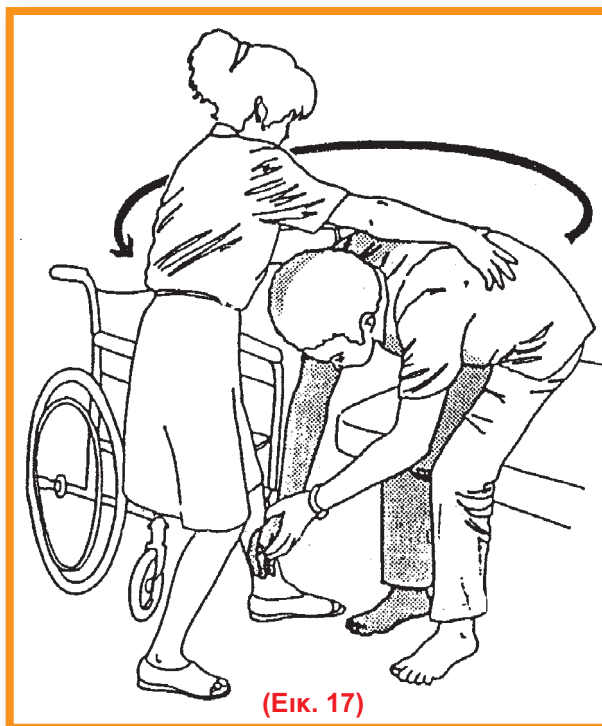
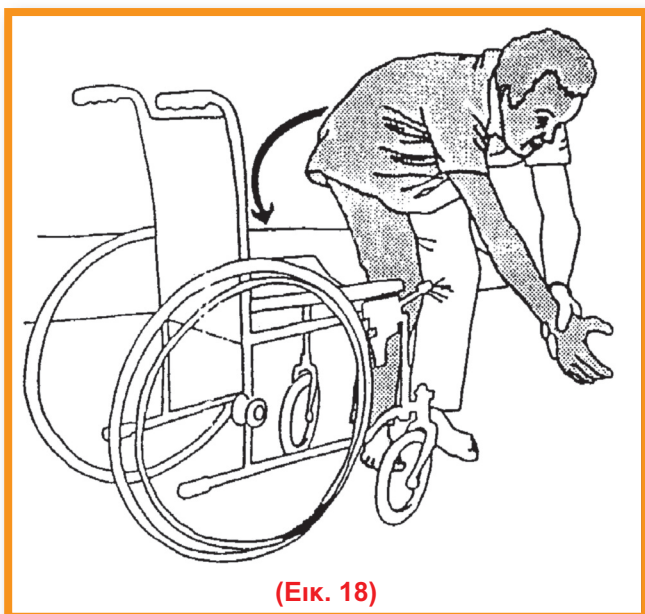
- Για να διευκολύνουμε το σκύψιμο μπροστά βάζουμε ένα σκαμνί μπροστά στον άρρωστο όπου μπορεί να ακουμπήσει με τα χέρια πιασμένα καθώς σηκώνεται.
- Σηκώνουμε τη λεκάνη του και φέρνουμε το βάρος εμπρός, ώστε το κεφάλι του να είναι πιο μπροστά από τα πόδια.
- Μεταφέρουμε στην καρέκλα ή στο κρεβάτι
- Οδηγούμε κρατώντας τα οπίσθια.

(Εικ. 16)

Ενεργητικός Άρρωστος (Εικ. 17)

- Χωρίς τη στήριξη της καρέκλας.
- Με τα δυο χέρια μπροστά σκύβει μπροστά.
- Μεταφέροντας το βάρος μπροστά σηκώνει τη λεκάνη του.
- Περιστροφή προς την καρέκλα.
- Η κίνηση οδηγείτε από τους ώμους.

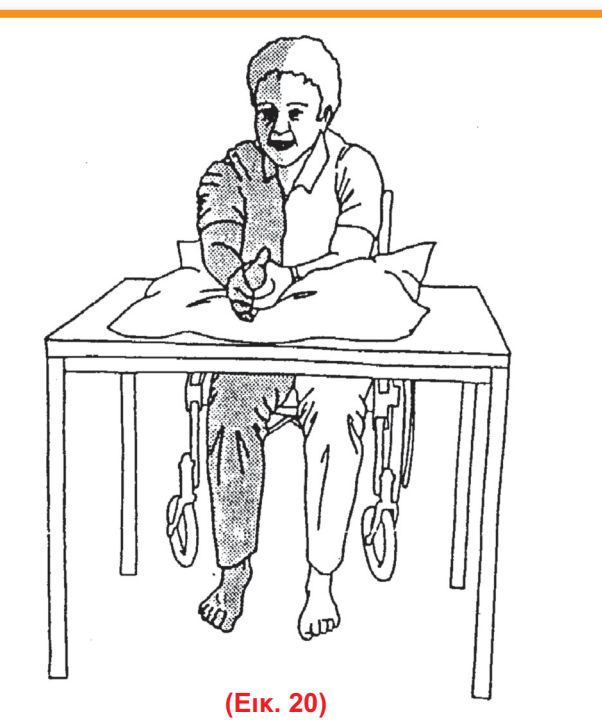
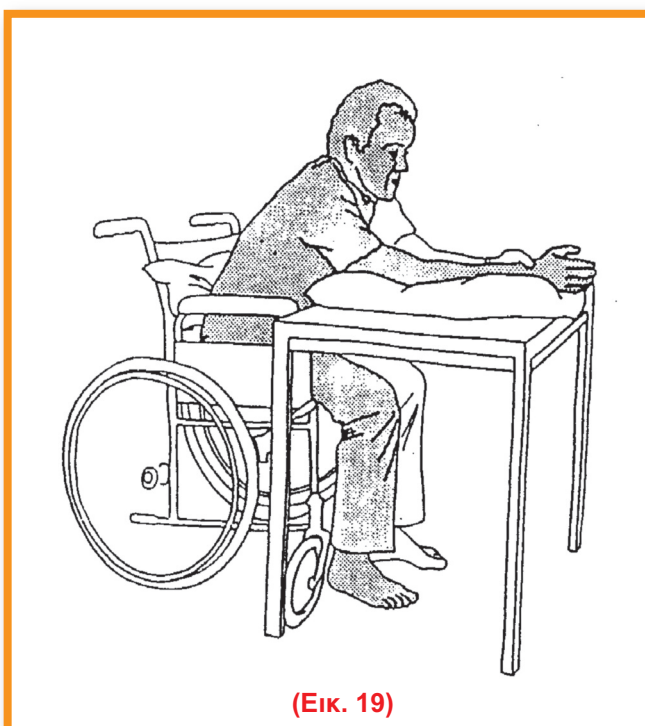

Μεταφορά χωρίς βοήθεια (Εικ. 18)

- Σκύβει μπροστά τον κορμό με τα χέρια μαζί ίσια μπροστά.
- Σηκώνει τη λεκάνη, στέκεται όρθιος αν μπορεί.
- Μεταφέρεται προς την καρέκλα ή το κρεβάτι βάζοντας μπροστά την πειραγμένη πλευρά.

ΚΑΘΙΣΜΑ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΚΗ ΚΑΡΕΚΛΑ (Εικ. 19,20)

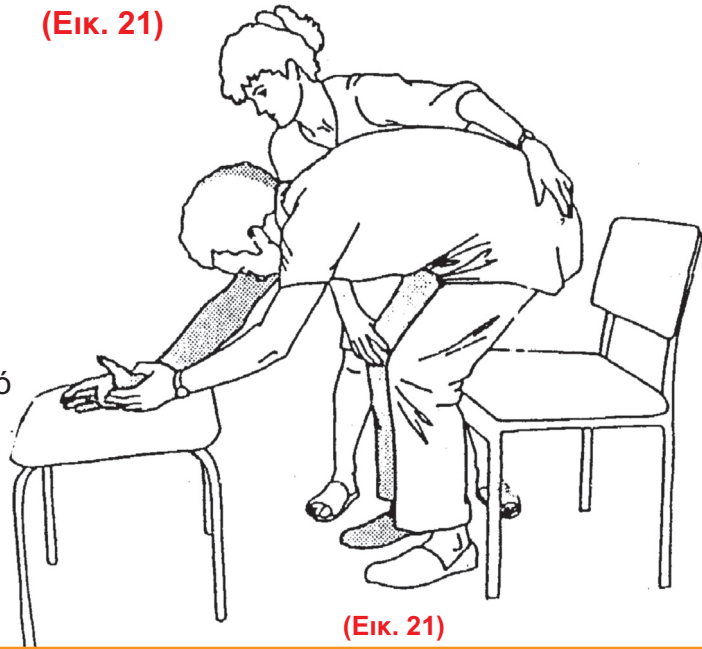
- Μαξιλάρι χαμηλά στην πλάτη.
- Τα χέρια μπροστά, οι αγκώνες στηρίζονται στο τραπέζι πάνω σε μαξιλάρι.
- Τα πόδια καλά στο πάτωμα ή σε χαμηλό σκαμνί.

ΑΠΟ ΚΑΘΙΣΤΟΣ ΟΡΘΙΟΣ

(Εικ. 21)

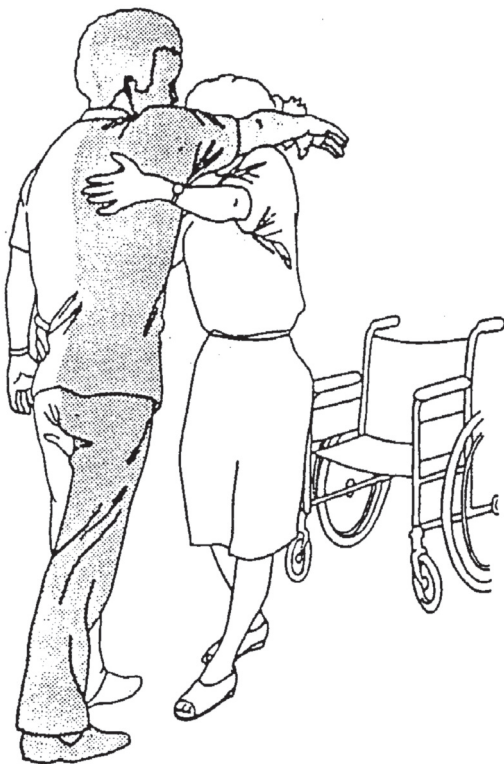
- Βάζουμε σκαμνί στον άρρωστο.
- Ο άρρωστος κρατά το ημιπληγικό του χέρι μπροστά.
- σκύβει εμπρός με το κεφάλι πιο μπροστά από τα πόδια και σηκώνεται.
- Βοήθεια από θεραπεύτρια:
 - * στέκεται από την πειραγμένη πλευρά
 - * ένα χέρι στηρίζει την καλή πλευρά από τα οπίσθια.
 - * το άλλο χέρι κρατά το ημιπληγικό γόνατο στο πάνω μέρος του.

(Εικ. 21)

ΠΕΡΠΑΤΗΜΑ (Εικ. 22,23)

- Η θεραπεύτρια στέκεται μπροστά στον άρρωστο.
- Το πειραγμένο χέρι τεντωμένο πάνω στον ώμο της.
- Η θεραπεύτρια βάζει το χέρι της κάτω από τον πειραγμένο ώμο.
- Το άλλο χέρι της οδηγεί τη μεταφορά του βάρους κρατώντας τη λεκάνη.
- Η θεραπεύτρια στέκεται από την πειραγμένη πλευρά στηρίζοντας τον ώμο και το χέρι του αρρώστου.

(Εικ. 22)

(Εικ. 23)

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΑΡΧΕΣ ΕΠΑΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ / ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

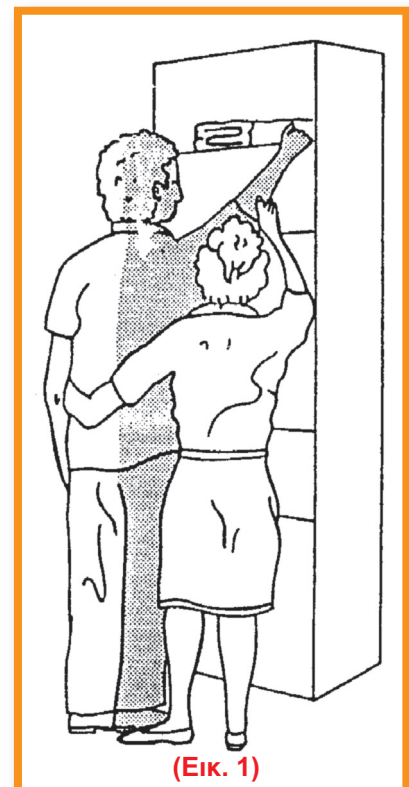
Αισθητικοκινητική καθοδήγηση

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Δίνουμε στον άρρωστο προβλήματα.
2. Δίνουμε στον άρρωστο καθήκοντα.
3. Τα χέρια μας κρατούν τα χέρια του αρρώστου χωρίς να αγγίζουν τα αντικείμενα.
4. Οδηγούμε όλο το σώμα του αρρώστου.
5. Πρώτα ο άρρωστος αγγίζει το αντικείμενο και μόνο τότε οδηγούμε το (σπαστικό) χέρι γύρω από αυτό.
6. Δε μιλάμε την ώρα της καθοδήγησης.
7. Πριν κινήσουμε το ένα μέρος του σώματός του έχουμε ήδη σταθεροποιήσει το άλλο μισό.

ΠΩΣ ΔΙΑΛΕΓΟΥΜΕ ΡΟΥΧΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΟΥΑΛΕΤΑΣ (Εικ.1)

- APP.** - Διαλέγει τα απαραίτητα ρούχα
- Φροντίζει να έχει καλή μεταφορά του βάρους από το πειραγμένο πόδι.
- ΘΕΡ.** - Βρίσκεται από την ημιπληγική πλευρά.
- Διευκολύνει την κίνηση του χεριού.
- Ελέγχει το μοίρασμα του βάρους.
- Μαθαίνει τον άρρωστο πώς να αντιλαμβάνεται και πώς να σχεδιάζει τις κινήσεις του.

(Εικ. 1)

(Εικ. 2)

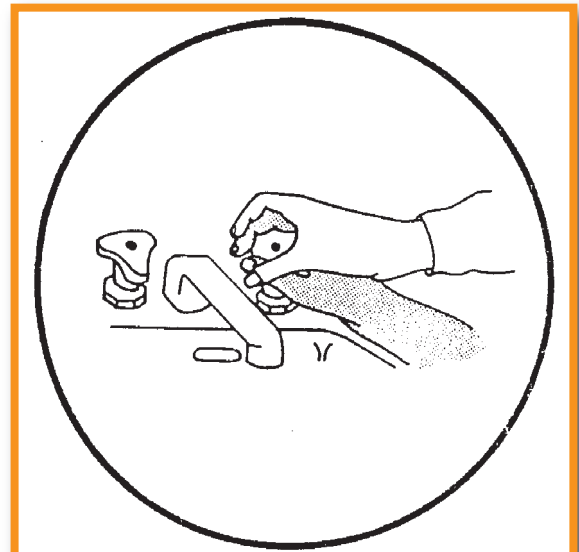
ΠΩΣ ΞΕΝΤΥΝΕΤΑΙ (Εικ.2)

- APP.** - Να ισορροπεί καθιστός.
- Το πειραγμένο χέρι να κρέμεται ανάμεσα στα γόνατα έτσι ώστε να εμποδίζεται η σπαστικότητα.
- Με το καλό χέρι τραβά το ρούχο πάνω από το κεφάλι.
- Τραβά το καλό χέρι έξω από το μανίκι.
- Με το καλό χέρι τραβά το μανίκι κι από το άλλο χέρι.
- ΘΕΡ.** - Ελέγχει την ισορροπία στο κάθισμα.
- Κρατά το ημιπληγικό χέρι.

ΣΤΗ ΒΡΥΣΗ (Εικ.3)

- APP.** - Κάθεται σε κανονική καρέκλα ή скаμνί.
- Βάζει το πώμα στο νιπτήρα.
- Ανοίγει - κλείνει τη βρύση.
- Ελέγχει τη θερμοκρασία του νερού με το καλό χέρι.

- ΘΕΡ.** - Οδηγεί τα δύο χέρια.

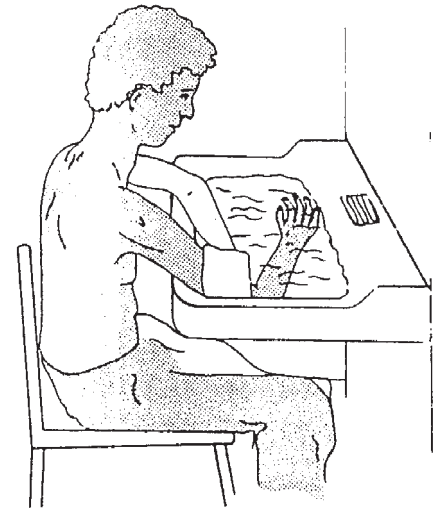

(Εικ. 3)

ΠΛΥΣΙΜΟ ΜΕ ΤΟ ΚΑΛΟ ΧΕΡΙ (Εικ.4)

Πρόσωπο, χέρια, κορμός

- APP.** - Κάθεται σταθερά.
- Βάζει το πειραγμένο χέρι στο νιπτήρα.
- Πλένεται.
- ΘΕΡ.** - Ελέγχει το σωστό ύψος του καθίσματος για να προλάβει τυχόν εξάρθρωση σε υποτονικό ώμο.
- Ελέγχει τη σταθερότητα στο κάθισμα:
* Ο κορμός σε ελαφρά κλίση
* Ο ημιπληγικός ώμος λίγο μπροστά

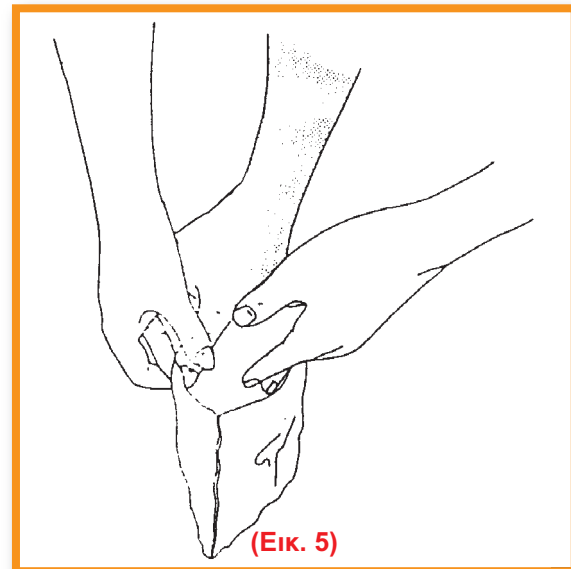

(Εικ. 4)

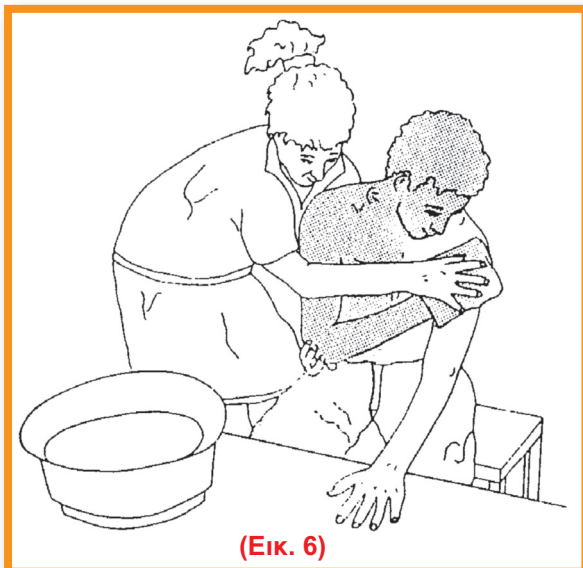
ΠΛΥΣΙΜΟ ΜΕ ΤΟ ΚΑΛΟ ΧΕΡΙ- ΠΩΣ ΒΑΖΟΥΜΕ ΤΟ ΓΑΝΤΙ (Εικ.5)

APP. - Βάζει το καλό χέρι στο γάντι ενώ το πειραγμένο χέρι βοηθά στο άνοιγμα του γαντιού

ΘΕΡ. - Οδηγεί το πειραγμένο χέρι να κρατά το γάντι ανοικτό.

ΠΛΥΣΙΜΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΧΕΡΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΗΜΙΠΛΗΓΙΚΟ ΧΕΡΙ (Εικ.6)

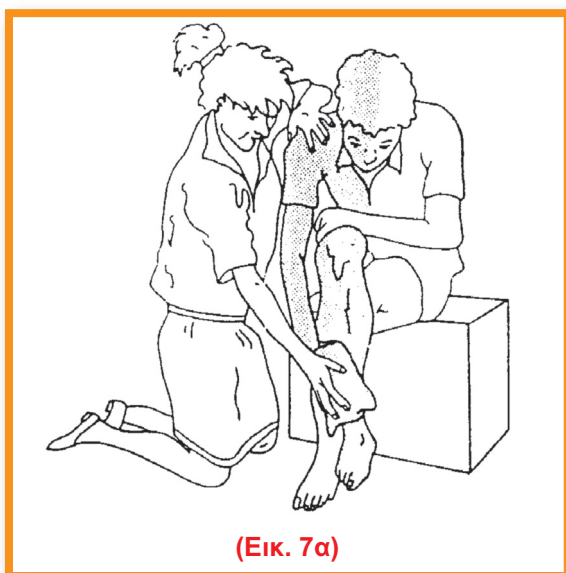
APP. - Με το καλό χέρι βάζει το γάντι στο πειραγμένο χέρι που κρέμεται ανάμεσα στα γόνατα.
- Βάζει το καλό χέρι μπροστά του πάνω στο νιπτήρα.

ΘΕΡ. - Οδηγεί το αργό πλύσιμο .
- Στηρίζει τον ώμο του ημιπληγικού χεριού κρατώντας τον μπροστά.
- Για το σφούγγισμα, ο θεραπευτής ή ο άρρωστος κρεμά την πετσέτα από το ημιπληγικό χέρι.

ΠΛΥΣΙΜΟ ΠΟΔΙΩΝ (Εικ.7,8)

- APP.** - Κάθεται στο πλάι του νιπτήρα.
- Έχει το καλό πόδι στο κέντρο του καθίσματος.
- Μετά, με τα χέρια μαζί πιάνει το ημιπληγικό πόδι και το σταυρώνει πάνω στο άλλο.
- Πλένει το πειραγμένο πόδι (Εικ.7).

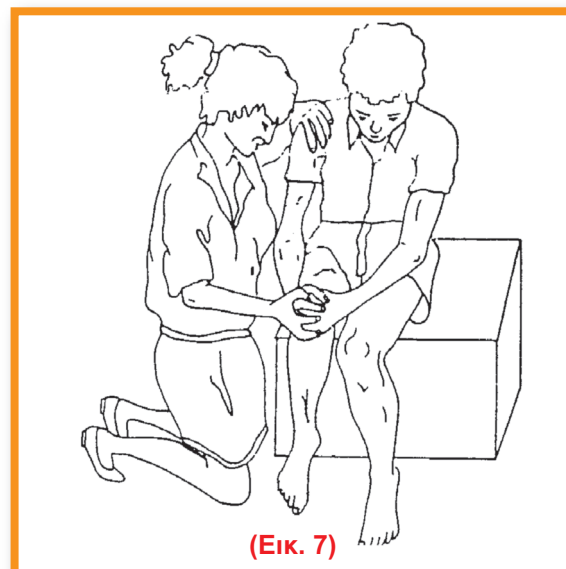
- ΘΕΡ.** - Οδηγεί τον τρόπο καθίσματος.
- Καθοδηγεί το πλύσιμο (Εικ.7α).

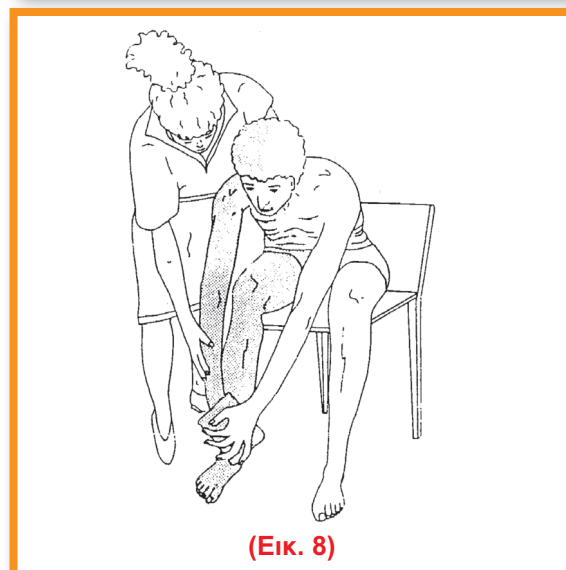
(Εικ. 7α)

- APP.** - Πλένει το ημιπληγικό πόδι με τα δύο χέρια (Εικ. 8).

- ΘΕΡ.** - Εξασφαλίζει καλή ισορροπία με τα δύο πέλματα να ακουμπούν στο πάτωμα. (ένα σκαμνί ίσως είναι χρήσιμο).

(Εικ. 7)

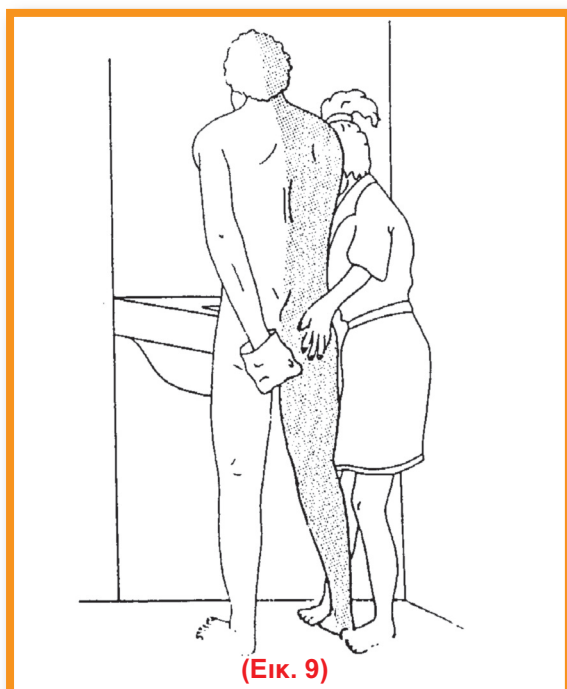
(Εικ. 8)

ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ (Εικ.9)

- APP.** - Στέκεται μπροστά στο νιπτήρα.
- Φροντίζει να μεταφέρει το βάρος και πάνω στο ημιπληγικό πόδι.
- Πλένεται

- ΘΕΡ.** - Βοηθά τη μεταφορά του βάρους κρατώντας το γλουτό.

- ΣΗΜ.** - Αν στη διάρκεια πλυσίματος χαλάσει η κατανομή του βάρους κάνουμε διακοπές για να διορθώσουμε την ισορροπία του σώματος.

(Εικ. 9)

ΠΩΣ ΒΑΖΕΙ ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ (Εικ.10)

APP. - Κάθεται σε κανονική καρέκλα με τα πόδια σταυρωμένα (Εικ.7).

1. Φέρνει με το καλό χέρι το παντελόνι στο πειραγμένο πόδι και το φοράει.
 - Κατεβάζει το πειραγμένο πόδι ώστε να ακουμπά καλά στο πάτωμα.
2. Φοράει στο καλό πόδι το άλλο μπατζάκι

ΘΕΡ. - Οδηγεί το πειραγμένο χέρι στη πρώτη φάση και ελέγχει την κατανομή του βάρους.

- Οδηγεί και κρατά το ημιπληγικό πόδι στη δεύτερη φάση (Εικ.10α)

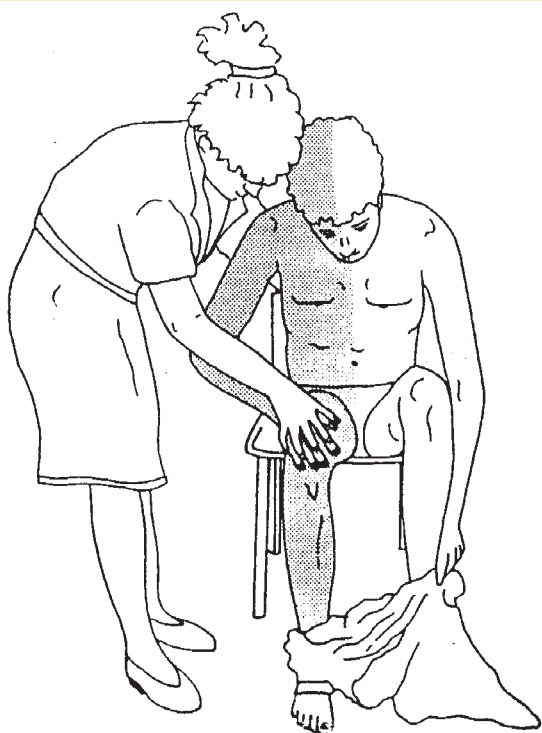
ΣΗΜ. - Αφού σηκωθεί ο άρρωστος, πριν τραβήξει το παντελόνι πρέπει να σιγουρευτεί ότι έχει καλή ισορροπία.

- Ο άρρωστος μπορεί να στηριχθεί με τον ημιπληγικό γοφό στο τραπέζι ή στο νιπτήρα και σιγά - σιγά να στηρίζεται με το ημιπληγικό χέρι.

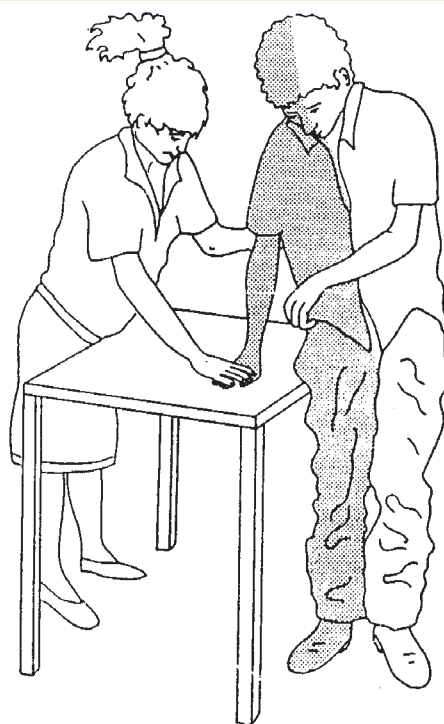
Ο σκοπός είναι να μη γλιστρήσει το παντελόνι και επίσης να ακολουθήσει το κούμπωμα (Εικ.10β).

(Εικ. 10)

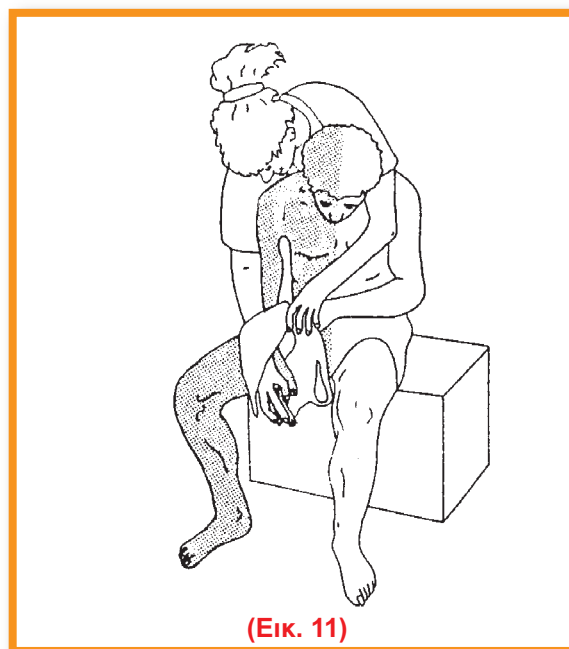
(Εικ. 10 α)

(Εικ. 10 β)

ΠΩΣ ΒΑΖΕΙ ΤΗ ΦΑΝΕΛΑ (Εικ.11)

- APP.** - Κάθεται και βάζει τη φανέλα πάνω στο καλό πόδι, με το λαιμό της μακριά και την ταμπέλα του λαιμού από πάνω.
- Έχει το ημιπληγικό χέρι κρεμασμένο ανάμεσα στα γόνατα.
 - Με το καλό χέρι ο άρρωστος περνά τη φανέλα στο πειραγμένο χέρι και ώμο
 - Μετά βάζει το καλό χέρι στο άλλο μανίκι
 - Τέλος, φέρνει τη φανέλα και την περνά στο κεφάλι του με το καλό χέρι.
- ΘΕΡ.** - Οδηγεί το πειραγμένο χέρι μέσα στο μανίκι.
- Οδηγεί το καλό χέρι να τραβήξει τη φανέλα στο ημιπληγικό χέρι.
- ΣΗΜ.** - Καθώς η φανέλα περνά από το κεφάλι, ο κορμός μένει ελαφρά γυρτός.
- Μετά ο άρρωστος σηκώνεται και ισιώνει τη φανέλα.

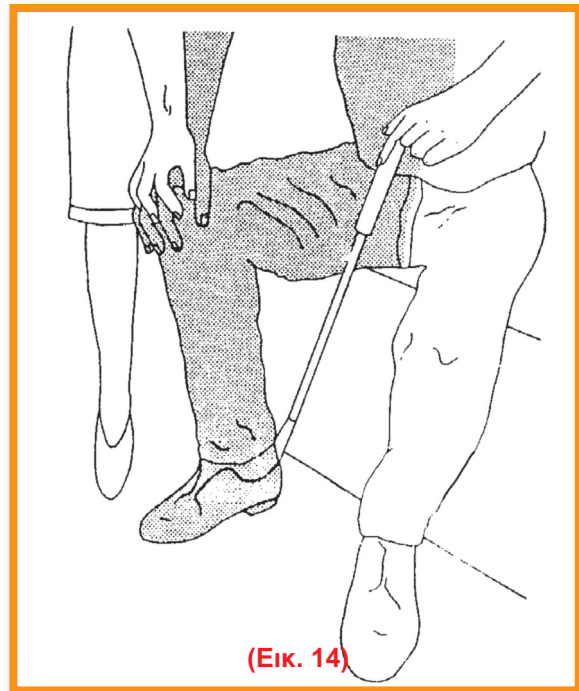
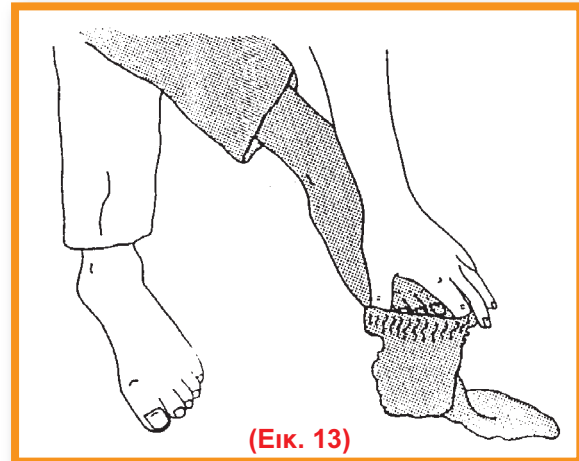
ΠΩΣ ΦΟΡΑ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ (Εικ.12)

- APP.** - Κάθεται όπως στην Εικ. 11
- Βάζει το πουκάμισο πάνω στο πειραγμένο γόνατο, με το γιακά μακριά από τον άρρωστο και το εσωτερικό του προς τα επάνω.
 - Το πειραγμένο χέρι κρέμεται ανάμεσα στα πόδια
 - Το μανίκι για το πειραγμένο χέρι κρέμεται ανάμεσα στα πόδια.
 - Το καλό χέρι τραβά το μανίκι προς το πειραγμένο χέρι, τον αγκώνα και τον ώμο.
 - Πιάνει το πίσω μέρος του πουκαμίσουβάζοντας το καλό χέρι στο άλλο μανίκι.
- ΘΕΡ.** - Οδηγεί το πειραγμένο χέρι μέσα στο μανίκι.

ΠΩΣ ΒΑΖΕΙ ΚΑΛΤΣΕΣ ΚΑΙ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ (Εικ.13 & 14)

- APP.** - Κάθεται όπως στην **Εικ.7**
- **Κάλτσες** : κρατά την κάλτσα ανοικτή με τον αντίχειρα, τον μεσο και τον δείκτη του καλού χεριού (**Εικ.13**).
 - **Παπούτσια** : γλιστρά το παπούτσι καλά στα δάκτυλα του ποδιού.
 - Ακουμπά το πόδι με το παπούτσι καλά στο πάτωμα.
 - Σπρώχνει τη φτέρνα μέσα στο παπούτσι πιέζοντας το γόνατο του πειραγμένου ποδιού.
- ΘΕΡ.** - Αν χρειαστεί, διορθώνει τη θέση του παπουτσιού στην αρχή.
- Δίνει πίεση στο πειραγμένο γόνατο (**Εικ.14**).

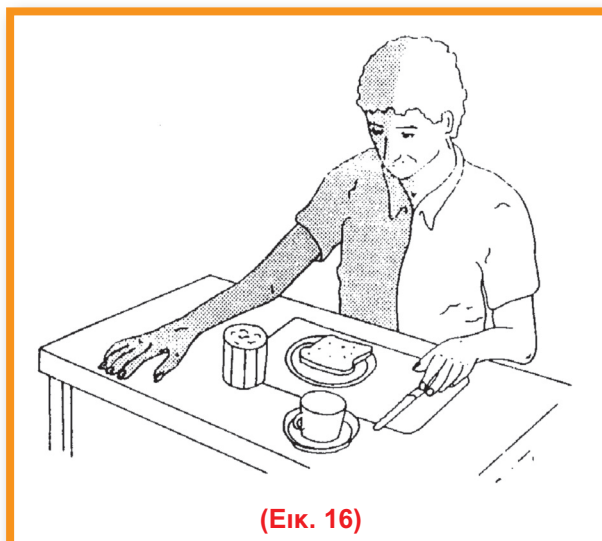
ΒΟΥΡΤΣΙΣΜΑ ΔΟΝΤΙΩΝ ΧΤΕΝΙΣΜΑ ΞΥΡΙΣΜΑ / ΠΟΥΔΡΑΡΙΣΜΑ (Εικ.15)

- APP.** - Σιγουρεύεται ότι στέκεται καλά ισορροπημένος.
- Κάνει τις παραπάνω δουλειές και με τα δύο χέρια, όσο μπορεί.
- ΘΕΡ.** - Διορθώνει αν χρειαστεί την ισορροπία του αρρώστου.
- Οδηγεί το πειραγμένο χέρι.
- ΣΗΜ.** - Διακόπτει κάθε τόσο τις κινήσεις με τρόπο ώστε να διορθώνει την ισορροπία.

ΦΑΓΗΤΟ - ΣΤΡΩΣΙΜΟ ΤΡΑΠΕΖΙΟΥ (Εικ.16)

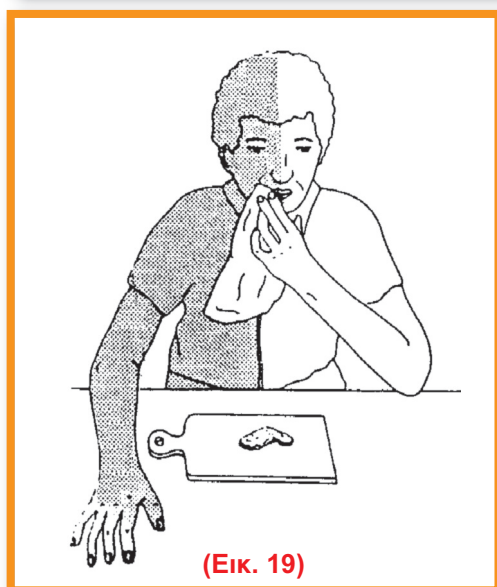
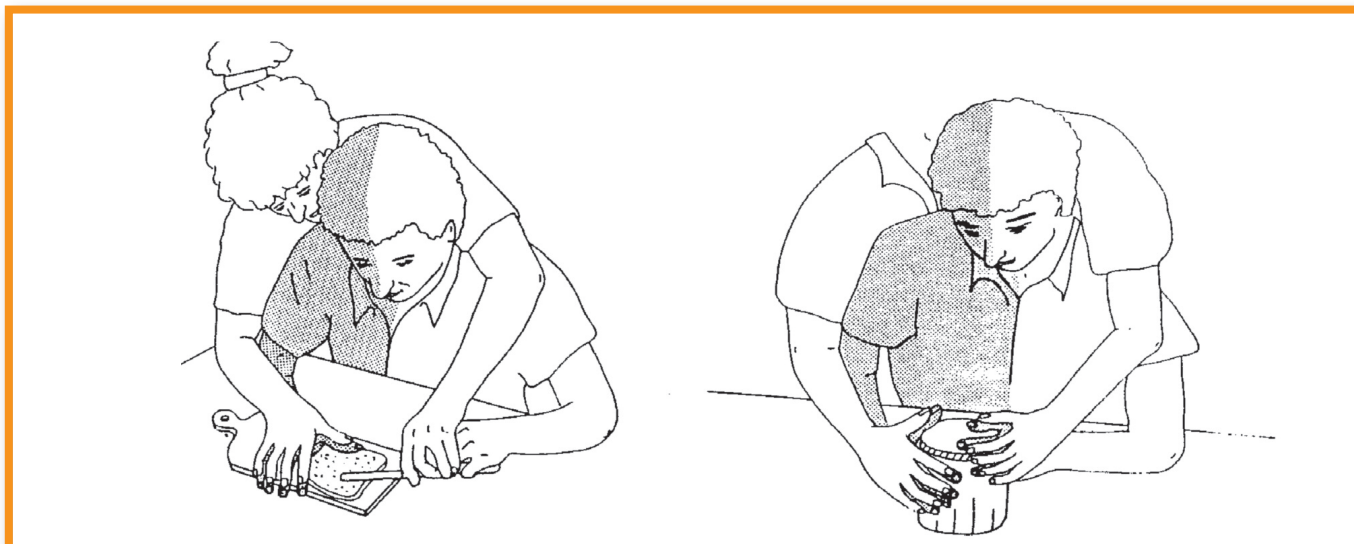
- ΣΗΜ.**
- Ένα καλά οργανωμένο και απλά στρωμένο τραπέζι διευκολύνει την πρωτοβουλία του αρρώστου.
 - Κατά το δυνατόν βάζουμε απλά αντικείμενα στο τραπέζι δηλ. βάζο μαρμελάδας, πιατάκι βουτύρου, κλπ.
 - Δίσκοι και ζεσταμένα πιάτα είναι επικίνδυνα
 - Τα σουππιά για να μη γλιστρούν τα αντικείμενα είναι χρήσιμα.

(Εικ. 16)

ΦΑΓΗΤΟ (Εικ.17, 18)

- ΑΡΡ.**
- Κάθεται σε σωστή θέση στο τραπέζι.
 - Το πειραγμένο χέρι τοποθετείται μπροστά στηριζόμενο στο τραπέζι.
- ΘΕΡ.**
- Καθοδηγεί καθώς ο άρρωστος τρώει (βλέπε βασικές αρχές καθοδήγησης).

(Εικ. 19)

ΚΑΤΑΠΟΣΗ (Εικ.19)

- Ο άρρωστος πρέπει να γνωρίζει τα προβλήματα στο μάσημα και στην κατάποση όταν τρώει.
- Τον καθοδηγούμε για να τον βοηθήσουμε να ελέγχει τέτοια προβλήματα.